7/2023. Jogegységi határozat (Jpe.IV.60.024/2023/10.)

a felülvizsgálati kérelemnek a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében való befogadásáról[1]

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a Kúria K.VII. tanácsa előzetes döntéshozatali indítványa alapján „a felülvizsgálati kérelemnek a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében való befogadása” tárgyában meghozta a következő

jogegységi határozatot:

1. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulata alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem befogadására – általánosságban – akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn.
2. A Kúria K.VII. ítélkező tanácsa a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Kfv.37.162/2023/2. és Kfv.37.172/2023/2. számú határozatok indokolásainak [14] bekezdésében foglalt jogértelmezéstől eltérhet, azok a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozhatók.

Indokolás

I.

[1] A Kúria K.VII. ítélkező tanácsa (a továbbiakban: Indítványozó) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 32. § (1) bekezdés *b)* pontja, valamint 33. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján előzetes döntéshozatali indítványt terjesztett elő az előtte folyamatban lévő Kfv.37.217/2023. számú ügyben, mert jogkérdésben el kíván térni a Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett Kfv.37.162/2023/2. és Kfv.37.172/2023/2. számú határozatoktól.

[2] Az Indítványozó a Bszi. 32. § (2) bekezdésére alapítottan a jogegységi eljárás indítványozása mellett a jogegységi határozat meghozataláig az eljárását felfüggesztette.

[3] Az Indítványozó kérte, hogy a Jogegységi Panasz Tanács döntsön abban a kérdésben, hogy „a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpont első fordulata (a joggyakorlat egységének biztosítása) – általánosságban – mely esetekben indokolhatja a felülvizsgálati kérelem befogadását”.

II.

[4] A Kfv.37.217/2023. számú ügy tényállása szerint az alperes végzésével – az elsőfokú idegenrendészeti hatóság végzését helybenhagyva – a felperes tartózkodási engedély kiadása iránti kérelmét érdemi vizsgálat nélkül elutasította.

1 Megjelent: Magyar Közlöny 2023/107.

[5] A felperes az alperes határozata ellen közigazgatási pert indított. A Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság a 2023. január 31-én kelt 31.K.704.243/2022/10. számú jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította.

[6] Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet megváltoztatásával a közigazgatási cselekmény megsemmisítését, és a közigazgatási szerv új eljárás lefolytatására kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte. A felülvizsgálati kérelem befogadhatósága körében a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa), ab)* és *ad)* alpontjaira hivatkozott. Az *aa)* alponthoz kapcsolódóan előadta, hogy azonos tényállás mellett, szó szerint egyező hatósági határozatok megtámadása iránt indított perekben az elsőfokú bíróság négy esetben a határozatokat megsemmisítette (31.K.703.901/2022., 29.K.704.329/2022., 48.K.704.532/2022., 7.K.704.550/2022.), míg négy esetben a kereseteket elutasította (31.K.704.243/2022., 13.K.704.335/2022., 13.K.704.450/2022., 31.K.704.529/2022.). A felperes édesapjának 29.K.704.329/2022. számon folyamatban volt ügye is az alperes pervesztességével zárult. A felperes álláspontja szerint alapvető eltérések mutatkoznak az egyes tanácsok jogértelmezésében a belföldi kérelmezés megítélése kapcsán a jelenlegi oroszországi helyzetre is tekintettel.

[7] Az Indítványozó a Kfv.37.217/2023. szám alatt folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban észlelte, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott nyolc ügy közül eddig két további ügyben érkezett felülvizsgálati kérelem a Kúriához: az egyik a felperes édesanyja 13.K.704.335/2022. számon folyamatban volt ügyében, a másik a 13.K.704.450/2022. számon folyamatban volt ügyben. A felpereseket a Kfv.37.217/2023. szám alatt folyamatban lévő felülvizsgálati eljárásban is eljáró jogi képviselő képviselte, aki a felülvizsgálati kérelmek befogadhatósága körében ezekben az ügyekben is hivatkozott a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjára azzal, hogy az elsőfokú bíróság gyakorlata nem egységes. A Kúria az előbbi ügyben a 2023. április 5-én kelt Kfv.37.162/2023/2., a másikban az ugyanaznap hozott Kfv.37.172/2023/2. számú végzésével a felperesek felülvizsgálati kérelmeinek befogadását megtagadta.

[8] A Kfv.37.162/2023/2. és a Kfv.37.172/2023/2. számú határozatok indokolásainak [14] bekezdésében kifejtett jogi álláspont szerint a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpont első fordulata (a joggyakorlat egységének biztosítása) – általánosságban – két esetben indokolhatja a felülvizsgálati kérelem befogadását: a támadott jogerős ítélet olyan elvi jogkérdést vet fel, amelyben a Kúria még nem foglalt állást (azaz vizsgálható alsóbb fokú joggyakorlat nem is szükséges), vagy a Kúria joggyakorlata nem egységes (vagyis az alsóbb fokú bíróságok joggyakorlatának egysége irreleváns).

III.

[9] Az Indítványozó megítélése szerint követni szükséges azt a korábbi, általa és a Kúria több más tanácsa által folytatott gyakorlatot, amely szerint a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem befogadására – általánosságban – akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn {Kfv.38.087/2021/2., indokolás [8]; Kfv.37.207/2023/2., indokolás [16]; Kfv.37.196/2023/2., indokolás [13]; Kfv.45.025/2023/2., indokolás [12]; Kfv.35.042/2023/3., indokolás [13]; Kfv.45.283/2022/5., indokolás [10]; Kfv.37.825/2022/2., indokolás [15]; Kfv.37.029/2023/4., indokolás [10]}.

[10] Érvelése szerint a felülvizsgálati kérelem Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpont első fordulata alapján történő befogadásához önmagában – hacsak a Kúria az ügy valamely speciális körülményére tekintettel nem látja indokoltnak – nem elegendő az, hogy a Kúria egy adott jogkérdésben még nem foglalt állást. Az is szükséges – tette hozzá –, hogy a fél olyan eltérő bírói döntéseket mutasson be, amelyek arra világítanának rá, hogy a bírói gyakorlat széttartó lenne, annak egysége – ellentétes jogértelmezés miatt – a támadott jogerős ítélet folytán sérült, vagy ennek veszélye fenyeget {Kfv.37.077/2023/2., indokolás [16]; Kfv.37.187/2023/2., indokolás [14]}.

[11] Álláspontja szerint a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem akkor fogadható be, sőt, akkor be kell fogadni, ha az adott jogkérdésben eltérő és egyidejűleg élő bírósági határozatok léteznek. Kiemelte, hogy amíg az alsóbb fokú bíróságok döntöttek a felmerült jogkérdésben és döntéseik között nincs eltérés abban a tekintetben, hogy az egyes jogszabályokat miként kell értelmezni, illetve alkalmazni, addig a joggyakorlat egységének biztosítása nem kívánja meg feltétlenül a Kúria iránymutatását {Kfv.37.127/2023/2., indokolás [17], [21], Kfv.37.137/2023/2., indokolás [6], [9]}. Hozzátette: akkor azonban, ha az így kialakult gyakorlat jogszabálysértő vagy ellentétes az Alkotmánybíróság, az Európai Unió Bírósága kötelező értelmezésével, illetve az Emberi Jogok Európai Bíróságának figyelembe veendő gyakorlatával, a felülvizsgálati kérelem befogadása indokolt.

[12] Az Indítványozó több korábbi határozatában is rámutatott továbbá arra, hogy egyfelől a Kp. 118. § (1) *a)* pont *aa)* alpont első fordulatára, másfelől a *b)* pontra történő hivatkozás rendszerint kizárják egymást {Kfv.37.317/2022/2., indokolás [9]; Kfv.37.387/2022/2., indokolás [12]; Kfv.37.497/2022/2., indokolás [17]}. Okfejtése szerint ez abból a fentebb bemutatott alapvetésből következik, hogy a befogadás az *a)* pont *aa)* alpont első fordulata (a joggyakorlat egységének biztosítása) alapján csak abban az esetben indokolt, ha az adott jogkérdésben a Kúria közzétett ítélkezési gyakorlatában korábban még nem foglalt állást. Ha ugyanis már van az adott kérdésben kúriai gyakorlat, akkor csak a Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontja (a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés) alapján történő befogadás jöhet szóba.

[13] Az Indítványozó utalt arra, hogy a Kfv.37.162/2023/2. és a Kfv.37.172/2023/2. számú határozatokban a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpont első fordulata alapján történő befogadás általános indokai kapcsán kifejtett jogi állásponttal nem ért egyet, a korábbi határozataiban kifejtett jogi álláspontját fenntartja, különös tekintettel arra is, hogy meggyőződése szerint a Kúria csak ez utóbbi értelmezés elfogadása esetén tudja betölteni alkotmányos szerepét, biztosítani a bíróságok jogalkalmazásának egységét [Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés].

IV.

[14] Az alapul szolgáló eljárás felperese nyilatkozatában kifejtette, hogy osztja az Indítványozónak azt a meggyőződését, amely szerint a Kúria csak akkor tudja betölteni alkotmányos szerepét, biztosítani a bíróságok jogalkalmazásának egységét [Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdés], amennyiben az alsóbb fokú bíróságok gyakorlatának eltéréseit is relevánsnak tekinti. Ezzel kapcsolatban kiemelte, hogy nyolc, teljesen analóg ügyben született négy-négy ellenkező tartalmú ítélet, a joggyakorlat egysége tehát jelenleg nyilvánvalóan nem állapítható meg. Érvelése szerint ezt fokozza az a körülmény, hogy az alperes pernyertességével zárult négy ügyből kettőben a Kúria úgy döntött, hogy a felülvizsgálati kérelem nem befogadható, két másik ügyben pedig ezzel ellentétes álláspontra helyezkedett, ami miatt felperes édesanyja ügyében alapvetően eltérő eredménnyel zárult az eljárás, mint a felperes ügyében, ami miatt a felperes édesanyja nem jogosult ideiglenes tartózkodási igazolásra, a felperes pedig igen.

[15] Kiemelte, hogy a joggyakorlat egységének hiánya azt a fenntarthatatlan helyzetet eredményezte, hogy egy kiskorú gyermeknek és szüleinek teljesen eltérő státusza alakult ki tartózkodási jogosultság szempontjából. Ilyen körülmények között álláspontja szerint a közigazgatási hatósági határozatok bírósági felülvizsgálata ebben a körben hatékony, érdemi jogvédelemnek nem tekinthető, és ezt részben a joggyakorlat egységessének hiánya okozza.

[16] Hangsúlyozta továbbá, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja nem tartalmaz olyan szűkítő feltételt, amely alapján a Kúriának csak azt kellene vizsgálnia, hogy a Kúria saját joggyakorlata egységes-e. A Kúria Kfv.37.162/2023. és Kfv.37.172/2023. számú ügyekben ítélkező tanácsa tehát a jogszabályból le nem vezethető szűkítő feltételt alkalmaz a gyakorlata során, contra legem jogalkalmazást valósítva meg ezzel.

[17] Egyetértett az Indítványozónak azzal az észrevételével, miszerint a Kúria joggyakorlatával kapcsolatban előterjesztett felülvizsgálati kérelem befogadhatósága nem a Kp. 118. § (1) bekezdése *a)* pontjának *aa)* pontja, hanem a Kp. 118. § (1) bekezdésének *b)* pontja alapján ítélhető meg.

[18] Az alapul szolgáló eljárás alperese nyilatkozatában kifejtette, hogy osztja a Fővárosi Törvényszék 31.K.704.243/2022/10. számú ítéletében és a Kúria Kfv.37.740/2015/5. számú ítéletében foglaltakat. Egyebekben az alperes a jogegységi eljárás tárgyára, a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságára vonatkozóan észrevételt nem terjesztett elő.

V.

[19] A legfőbb ügyész a Bszi. 37. § (2) bekezdése szerint tett nyilatkozatában kifejtette, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja első fordulatának értelmezésével kapcsolatban megállapítható, hogy a felülvizsgálati kérelemnek a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében történő befogadására – általánosságban – akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű kérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, másrészt e jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn.

[20] A fentiek alapján úgy foglalt állást, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulatára alapított felülvizsgálati kérelem befogadhatóságához egyaránt teljesülni kell annak a feltételnek, hogy felvetett jogkérdésben a Kúria még nem foglalt állást és – ellentétben a Kfv.37.162/2023/2., illetve Kfv.37.172/2023/2. számú közzétett kúriai döntések indokolásában foglaltakkal – elengedhetetlen annak a releváns körülménynek a vizsgálata is, hogy a kérelemben felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben eltérő vagy egységes az alsóbb fokú bíróságok gyakorlata.

VI.

[21] A Jogegységi Panasz Tanács mindenekelőtt rámutat, hogy az előzetes döntéshozatali indítvány alapján kizárólag az az eljárásjogi kérdés képezte a jogegységi eljárás tárgyát, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulata alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében általánosságban mikor kerülhet sor a felülvizsgálati kérelem befogadására. A Jogegységi Panasz Tanács álláspontja az indítványban meghatározott elvi jogkérdéssel kapcsolatban a következő:

[22] A Kp. 118. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a felülvizsgálati kérelmet akkor fogadja be, ha

a) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata

aa) a joggyakorlat egységének vagy továbbfejlesztésének biztosítása,

ab) a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége,

ac) az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának szükségessége,

ad) a kérelmező alapvető eljárási jogának valószínűsíthető sérelme, vagy az ügy érdemére kiható egyéb eljárási szabálysegés, illetve

b) a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés

miatt indokolt.

[23] A Kp. 117. § (4) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni a kérelem befogadhatóságának okát, azonban annak fennállását bizonyítani és azt – a 118. § (1) bekezdés *a)* pont *ad)* alpontja szerinti ok kivételével – indokolni nem kell. A 118. § (1) bekezdés *b)* pontja szerinti ok esetében meg kell jelölni azt a közzétett kúriai határozatot és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálni kért határozat jogkérdésben eltér. A fél által megjelölt befogadhatósági okhoz a bíróság nincs kötve.

[24] A jogállamiság mint az Alaptörvény *B)* cikkének (1) bekezdésében deklarált alkotmányos alapelv magában foglalja a jogbiztonság követelményét, amelynek egyik fő sarokköve a jogegység, vagyis a jog egységes értelmezése és alkalmazása, az egységes ítélkezési gyakorlat. Amint arra az Alkotmánybíróság rámutatott: „Az egységes és kiszámítható bírói gyakorlat igénye a jogállamiság, a jogbiztonság és a jogegység követelményének hármasa mellett a törvény előtti egyenlőség alapelvéből is következik.” [13/2013. (VI. 17.) AB határozat]

[25] A bíróságok jogalkalmazásának egyégét az Alaptörvény 25. cikkének (3) bekezdése értelmében a Kúria biztosítja, amelynek keretében a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. A jogegységesítésnek ugyanakkor az elsődleges, a jogegységi eljárást időben is megelőző eszköze a felülvizsgálati eljárás. A jogegységi panasz eljárás bevezetésével és az azzal egyidőben módosított felülvizsgálati eljárási szabályozással ugyanis a jogalkotó célja kifejezetten az volt, hogy az ugyanabban a jogkérdésben jelentkező eltérő jogértelmezés problémáit a konkrét ügyekkel összefüggésben, az érintett felek kérelmére, az ő részvételükkel zajló eljárásban, elsősorban a felülvizsgálati eljárásban tárja fel és oldja meg a Kúria. Ennek keretében az alsóbb fokú bíróságok által kialakított – adott esetben a Kúriáétól eltérő – jogértelmezését a Kúria az arra jogosult kérelmére induló felülvizsgálati eljárásban értékeli. (Jpe.IV.60.034/2022/5.)

[26] Mindennek a jogszabályi alapját a közigazgatási perek esetében a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulata és a 118. § (1) bekezdés *b)* pontja jelenti, amely rendelkezések értelmében a felülvizsgálati kérelmet a Kúria akkor fogadja be, ha az ügy érdemére kiható jogszabálysértés vizsgálata a joggyakorlat egységének biztosítása [Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpont első fordulata], vagy a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérés miatt indokolt [Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pont].

[27] Ahogyan azt a Kp. indokolása is rögzíti, a széttartó, kiszámíthatatlan joggyakorlat sérti a jogbiztonságot és a peres felek tisztességes eljáráshoz való jogát. Ezért szükséges eljárásjogi eszközökkel biztosítani annak lehetőségét, hogy e feladatának a Kúria eleget tudjon tenni, és valóban következetes gyakorlatot alakíthasson ki. Biztosítani kell a peres feleknek annak lehetőségét, hogy ha a jogerős döntés jogkérdésben eltér a Kúria közzétett határozatától, azt a Kúria elé tudják vinni, ezért számukra az ilyen esetekre jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani. A Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontja tehát arra az esetre nyitja meg a felülvizsgálat lehetőségét, ha a Kúria valamely jogkérdésben a BHGY-ban közzétett határozatában már állást foglalt, és a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat ettől eltért.

[28] Az egységes ítélkezési gyakorlat biztosításának igénye ugyanakkor olyan elvi jelentőségű – vagyis az ügy érdemére kiható, a döntés alapjául szolgáló jogszabály értelmezésével összefüggő – jogkérdésben is felmerülhet, amelyben a Kúria korábban még nem foglalt állást. Önmagában viszont ez a körülmény – hacsak a Kúria az ügy valamely speciális körülményére tekintettel nem látja indokoltnak – nem elegendő a felülvizsgálati kérelem befogadásához, hiszen amíg az alsóbb fokú bíróságok a felmerült jogkérdésben döntenek és a döntéseik között nincs eltérés az egyes jogszabályok értelmezése és alkalmazása kapcsán, addig a joggyakorlat egységének biztosítása nem kívánja meg feltétlenül a Kúria iránymutatását. (Kfv.37.127/2023/2., Kfv.37.137/2023/2.)

[29] Amennyiben viszont valamely elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, az alsóbb fokú bíróságok gyakorlata széttartó, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye fennáll, a Kúriának mint a jogegység letéteményesének a felülvizsgálati eljárás keretei között van lehetősége alkotmányos kötelessége teljesítésére, az egységes és következetes joggyakorlat megteremtésére. Ennek biztosítására szolgál a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulata, amely a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében teszi lehetővé a felülvizsgálati kérelem befogadását.

[30] A határozatok közötti, jogkérdésben való ellentmondás esetén tehát a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulatára vagy a Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontjára lehet hivatkozni a felülvizsgálati kérelemben: mindkét befogadási ok a jog egységét hivatott biztosítani. A felülvizsgálati kérelmek e két befogadási oka között az a különbség, hogy míg az utóbbi esetében a Kúria által közzétett határozattól áll fenn jogkérdésben való eltérés, addig az előbbi esetében az eltérés kettő vagy több, alsóbb fokú bíróságok által hozott határozat között fedezhető fel.

[31] Mindezekre tekintettel a Jogegységi Panasz Tanács arra a megállapításra jutott, hogy helyes és a Kúria alkotmányos szerepének betöltését megfelelően biztosítja az Indítványozó és több más tanács eddigi következetes gyakorlata, amely szerint a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelmet akkor kell befogadni, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve, hogy az adott jogkérdés mikénti megítélésében a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. A Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulatára való hivatkozás esetén tehát konjunktív feltételként kell vizsgálni egyrészről azt, hogy az adott elvi jelentőségű jogkérdésben a Kúria BHGY-ban közzétett határozatában korábban már állást foglalt-e, másrészről pedig azt, hogy a felvetett jogkérdésben vannak-e olyan eltérő bírói döntések, amelyek arra világítanak rá, hogy a bírói gyakorlat széttartó lenne, annak egysége – ellentétes jogértelmezés miatt – a támadott jogerős ítélet folytán sérült vagy ennek veszélye áll fenn. (Kfv.45.283/2022/5., Kfv.45.292/2022/4., Kfv.37.077/2023/2., Kfv.37.187/2023/2.)

[32] A Jogegységi Panasz Tanács az indítványban megjelölt határozatok kapcsán rámutat arra, hogy azok a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpont első fordulatának értelmezését tekintve abban egyezően foglalnak állást, hogy a befogadás egyik feltétele, hogy a felvetett elvi jelentőségű jogkérdésben a Kúria még nem foglalt állást. Eltérés abban a tekintetben mutatkozott, hogy – amennyiben a Kúria az adott jogkérdésben még nem foglalt állást – további feltételként kell-e vizsgálni, hogy vannak-e az alsóbb fokú bíróságoknak az adott jogkérdésben eltérő határozatai.

[33] Az eltéréssel érintett határozatok esetén a Kúriának van kialakult gyakorlata a felvetett jogkérdésben, így a konkrét ügyekben a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulatára alapított befogadásnak nem volt helye. Azonban a befogadást megtagadó végzések indokolásainak [14] bekezdése tartalmazza azt a megállapítást is, hogy „a felülvizsgálati kérelem joggyakorlat egységének biztosítása érdekében való befogadása körében a Kúriának azt kell vizsgálnia, hogy a támadott jogerős ítélet felvet-e olyan elvi jogkérdést, amelyben a Kúria még nem foglalt állást vagy a Kúria joggyakorlata egységes-e, nem pedig azt, hogy a támadott jogerős ítélet mennyiben van összhangban az elsőfokú bíróság más ítéleteivel”.

[34] Mivel a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpont első fordulata szerinti befogadás során vizsgálandó feltételek kapcsán a jogegységi határozat [28]–[31] bekezdésében kifejtettektől eltérő értelmezésre adhat alapot az érintett határozatok [14] bekezdésében foglalt az a megállapítás, amely szerint a befogadás során nem azt kell vizsgálni, hogy „a támadott jogerős ítélet mennyiben van összhangban az elsőfokú bíróság más ítéleteivel”, így az érintett határozatok [14] bekezdésében foglaltak nem tarthatók fenn.

[35] A Kúria ettől eltérő tartalmú határozatai a továbbiakban nem hivatkozhatók kötelező erejűként.

VII.

[36] A kifejtett indokokra figyelemmel a Kúria a Bszi. 24. § (1) bekezdés *c)* pontja, 25. §-a, valamint 40. § (1) és (2) bekezdése alapján a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítása [Magyarország Alaptörvénye 25. cikk (3) bekezdés] érdekében, a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

[37] A jogegységi határozatot a Bszi. 42. § (1) bekezdése szerint a Magyar Közlönyben, a BHGY-ban, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzé kell tenni. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező. Ettől az időponttól kezdve a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett Kfv.37.162/2023/2. és Kfv.37.172/2023/2. számú határozatai indokolásainak [14] bekezdésében foglalt és bármely más hasonló jogértelmezés kötelező erejűként nem hivatkozható.

Budapest, 2023. június 26.

Dr. Patyi András s. k.
a tanács elnöke,

Dr. Gyarmathy Judit s. k.
bíró,

Dr. Varga Zs. András s. k.
bíró,

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s. k.
bíró,

Dr. Farkas Katalin s. k.
bíró,

Dr. Kalas Tibor s. k.
bíró,

Dr. Gimesi Ágnes Zsuzsanna s. k.
bíró,

Dr. Magyarfalvi Katalin s. k.
bíró,

Dr. Márton Gizella s. k.
bíró,

Molnár Ferencné dr. s. k.
bíró,

Dr. Mudráné dr. Láng Erzsébet s. k.
bíró,

Dr. Puskás Péter s. k.
bíró,

Salamonné dr. Piltz Judit s. k.
bíró,

Dr. Patyi András s. k.
a tanács elnöke
az aláírásban akadályozott
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin
bíró helyett,

Dr. Somogyi Gábor s. k.
bíró,

Dr. Suba Ildikó s. k.
bíró,

Dr. Szabó Klára s. k.
bíró,

Dr. Stark Marianna s. k.
bíró,

Dr. Tóth Kincső s. k.
bíró,

Dr. Vitál-Eigner Beáta s. k.
bíró

Dr. Tóth Kincső bíró többségi határozattól eltérő álláspontja

[38] A Jpe.IV.60.024/2023. számú jogegységi ügyben elkészült és az előadó bíró által 2023. július 3. napjával véglegesített és ezen a napon 9 óra 17 perckor megküldött határozat (továbbiakban: Határozat) kapcsán a KÜSZ 32. § (3) bekezdésében foglalt határidőben az alábbi eltérő álláspontot képviselő véleményt fogalmazom meg.

I.

[39] A Határozat a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulatát értelmezi, azaz azt, hogy a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében – általánosságban – mikor kerülhet sor a felülvizsgálati kérelem befogadására.

[40] Kimondja a Határozat 1. pontja, hogy

„A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulata alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem befogadására – általánosságban – akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn.”

[41] A Határozat 1. pontjában írt elvi tétel két feltétel együttes teljesülését követeli meg a felülvizsgálati kérelem befogadásához:

– a Kúria még nem foglalt állást a jogkérdésben és

– a jogkérdésben nincs egységes gyakorlat/joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének áll fenn a veszélye

[42] Ez az elvi tétel önmagában helyes, amelynek kimondására egy olyan ügy kapcsán lenne indok, amely ezt az értelmezést nem követi.

[43] Általánosságban kijelenthető, hogy a vizsgált két felülvizsgálati kérelem megtagadásáról szóló határozat szempontjából az elvi tétel nem tartalmaz nóvumot, tekintve, hogy ezt a befogadási elvet maradéktalanul követi a Kfv.37.162/2023/2. és Kfv.37.172/2023/2. számú végzés.

[44] Mindez jól levezethető abból, hogy a két végzés indokolásának [13] bekezdése végig elemzi, bemutatja, hogy idegenrendészeti ügyekben (a méltányossági kérelem előterjesztésével kapcsolatosan) mi a Kúria kialakult és egységes gyakorlata. S erre utal vissza a [14] bekezdés is, amelyet nem lehet szövegkörnyezetből kiragadva értelmezni.

[45] Szövegkörnyezetéből kiragadott (bármely) mondat értelme minden esetben sérül és téves következtetések levonására adhat alapot.

[46] A [14] bekezdés első mondata is az elvi tételre utal, s mivel van egységes kúriai gyakorlat, ezért vonja le a második mondatban azt a következtetést az eljáró tanács, hogy az egyedi ügyekben hozott ítéleteknek nincs jelentősége a felülvizsgálati kérelem befogadása szempontjából. [Itt kell megjegyezni, hogy minden idegenrendészeti ügyben ítélkező közigazgatási bíró jól tudja, hogy – ahogy a jogegységi eljárásban előterjesztett észrevételemben is felvázoltam – a méltányossági kérelmezés során kiemelkedő jelentősége van a kérelmező által megjelölt egyedi körülményeknek, azaz a kérelem tartalmának, és ezekben az ügyekben nagyon egyedi döntések meghozatalára kerül sor. Emiatt teljesen jogszerűen és nem jogegységet megbontó módon alakulhat ki az elsőfokú bíróság előtti eljárásban az a helyzet, hogy látszólag ugyanolyan ügyekben („idegenrendészeti méltányossági ügyek”) eltérő döntéseket hoznak a bíróság tanácsai a kúriai útmutatások követése mellett. Az eltérő tartalmú ítéletek nem eltérő jogértelmezésből, hanem eltérő tényekből fakadnak. Ez a helyzet csupán azt mutatja, hogy minden kérelmezőnek sajátosak a személyes körülményei, eltérőek a hivatkozásai és az is, hogy azokból mit tud igazolni, valószínűsíteni. Eltérő tények eltérő ítéleti következtetésekre vezethetnek.]

II.

[47] Fentieken túlmenően a Határozat lényegi tartalmát érintően az alábbi megállapítások tehetők:

[48] A Határozat [8] bekezdése tévesen rögzíti a Kfv.37.162/2023/2. és Kfv.37.172/2023/2. sz. határozatok elvi tartalmát.

[49] Az indokolás [8] pontja azt rögzíti, mintha e végzések szerint a felülvizsgálati kérelem a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében akkor lenne befogadható, ha

a) a Kúria az adott jogkérdésben nincs gyakorlata, vagy

b) a Kúriának az adott jogkérdésben van gyakorlata, de az nem egységes (és ilyen esetben irreleváns az elsőfok bíróságok széttartó gyakorlata).

[50] Ezzel szemben a végzések azt mondják ki, hogy a joggyakorlat egységének biztosítása körében a befogadásnál azt kell vizsgálni, hogy „a támadott jogerős ítélet felvet-e olyan elvi jogkérdést, amelyben a Kúria még nem foglalt állást, vagy a Kúria joggyakorlata egységes-e, nem pedig azt, hogy a támadott jogerős ítélet mennyiben van összhangban az elsőfokú bíróság más ítéleteivel.” ([14] pont).

[51] A végzések tehát azt rögzítik, hogy a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében való befogadás csak akkor merülhet fel (és így a „feltéve” fordulat utáni konjunktív feltételek vizsgálatára is csak akkor van szükség), ha az adott jogkérdésben a Kúria még nem foglalt állást. A megtagadó végzések a Határozatban foglalt elvi tételt követik, az attól való eltérés nem áll fenn.

[52] A Határozat tényállásbeli tévedése abból ered, hogy az csak a végzések indokolása [14] pontját idézi kontextusból kiragadva, holott az indokolás [13] pontjában bemutatásra kerül, hogy a felmerült jogkérdésben – a Harmtv. 17/A. § (1) bekezdés *a)* pont szerinti kivételes méltánylást érdemlő körülmény fogalmának értelmezése – a Kúria már állást foglalt közzétett határozataiban és ez a kúriai gyakorlat teljesen egységes. A konkrét ügyben tehát az egységes kúriai joggyakorlatra figyelemmel a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja szerinti befogadási ok körében nem volt relevanciája az elsőfokú bíróság más ügyekben hozott, esetlegesen téves, vagy eltérő tényállás miatt eltérő jogi következtetést tartalmazó ítéleteinek. Az indokolás [14] pontjának utolsó mondata tehát a konkrét ügyre vonatkozik, így azt a [13] bekezdésben idézett egységes kúriai gyakorlattal együtt kell értelmezni, és nem általában és önmagában minősül elvi tételnek.

[53] Más ügyekben a Kúria más tanácsai – köztük az Indítványozó tanács is – úgy foglaltak állást, hogy a Harmtv. 17/A. § (1) bekezdés *a)* pontjának értelmezése mint elvi jelentőségű jogkérdés kapcsán a kúriai gyakorlat egységes (Kfv.37.017/2023/2.; Kfv.37.057/2023/2.; Kfv.37.596/2022/2.; Kfv.37.029/2023/4.; Kfv.37.008/2023/2.; Kfv.37.148/2023/2.).

[54] Az Indítványozó érveléséből implicite azonban az tűnik ki, hogy nem a Harmtv. 17/A. § (1) bekezdés *a)* pont értelmezését, hanem az Oroszországra vonatkozó országinformációk értékelésének mikéntjét tartja elvi jelentőségű jogkérdésnek. Erről azonban a megtagadó végzések egyáltalán nem szólnak, mivel ez nem volt és nem is lehetett a felülvizsgálati eljárás tárgya. Ezek ugyanis ténykérdések, és sem a Jogegységi Tanácsnak, sem a Kúriának nem feladata a tények megállapítása.

[55] Az elvi jelentőségű jogkérdés az volt, hogy a kivételes méltánylást érdemlő okként figyelembe vehető körülményeknek, tényeknek milyen általános vizsgálati elveknek, szempontoknak kell megfelelnie, ebben pedig kiterjedt és egységes kúriai gyakorlat állt rendelkezésre.

[56] A megtagadó végzésekből következik az is, hogy ha a Kúria gyakorlata a felmerülő jogkérdésben egységes, akkor – és így jelen esetben is – az alsóbb fokú bíróságok ettől eltérő (esetlegesen téves) határozatait a Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontjára (és nem az *aa)* alpontra) hivatkozással lehet támadni, és az ilyen felülvizsgálati kérelmet ezen ok alapján kell befogadni. Ezen elv csak implicite tűnik ki a végzésekből, mivel a felperes a befogadás körében a *b)* pontra nem hivatkozott. Egyébként ezt az álláspontot maga az Indítványozó is osztja, amikor azzal érvel, hogy „a befogadás az *a)* pont *aa)* alpont első fordulata (...) alapján csak abban az esetben indokolt, ha az adott jogkérdésben a Kúria közzétett ítélkezési gyakorlatában korábban még nem foglalt állást. Ha ugyanis már van az adott kérdésben kúriai gyakorlat, akkor csak a Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontja (...) alapján történő befogadás jöhet szóba.”

[57] [Megjegyzendő, hogy a Határozat rendelkező része azt eredményezi, hogy azon ügyek felperesei, akik felülvizsgálati kérelmeinek befogadását a K.II. tanács megtagadta, továbbra is eltérő helyzetben lesznek az Indítványozó előtti ügy felpereséhez képest, amennyiben az Indítványozó a tényeket felülmérlegelve eltérő álláspontra jut. Ilyen módon a Határozat továbbra sem biztosítja a jogegységet abban az értelemben, ahogy azt az Indítványozó igényli.]

[58] A Határozat [32] bekezdése tévesen tartalmazza, hogy „eltérés abban a tekintetben mutatkozott, hogy – amennyiben a Kúria az adott jogkérdésben még nem foglalt állást – további feltételként kell-e vizsgálni, hogy vannak-e az alsóbb fokú bíróságoknak az adott jogkérdésben eltérő határozatai”. Ez a kérdés ugyanis a Kfv.37.162/2023/2. és Kfv.37.172/2023/2. számú végzésekben fel sem merülhetett, mivel az eljáró tanács azonosította a meglévő, egységes kúriai gyakorlatot. Ahogy fentebb bemutattam, a [14] bekezdésnek más volt a valós értelme. A meglévő kúriai gyakorlat azonosítását követően jutott arra az ítélkező tanács, a konkrét felülvizsgálati kérelemre válaszolva, hogy az egyedi ügyekben hozott (eltérő) ítéleteknek nincs jelentősége a felülvizsgálati kérelem befogadása körében, mert van egy egységes kúriai gyakorlat. Emiatt a Határozat [33] bekezdésének érvelése is téves, amely alapvetően a mondatokra szétbontott értelmezés következménye.

[59] A Határozat [35] bekezdése ellentétes a rendelkező rész 2. pontjában foglaltakkal, mert a rendelkező rész 2. pontja csak a [14] bekezdésektől való eltérést engedi és azok (azaz a két bekezdés) kötelező erejűként hivatkozását zárja ki.

[60] Összefoglalva:

Ebben az ügyben elsődlegesen az kifogásolható, hogy szövegkörnyezetéből kiragadva kerül értelmezésre a két kúriai végzés jogi érvelésének két mondata. Szövegkörnyezetéből kiragadott (bármely) mondat értelme minden esetben sérül és téves következtetések levonására adhat alapot.

[61] Érdemben az üggyel kapcsolatban állítható, hogy a Határozat rendelkező részének 1. pontja – elvi szinten – helyes, de a 2. pontja téves, mivel az ott hivatkozott megtagadó végzések az 1. pont szerinti elvi tartalommal nem ellentétesek, a mellőzni rendelt [14] bekezdések szövegkörnyezetükből történő kiszakítása a végzés teljes jogi érvelésének téves értelmezését eredményezik. A Határozat összességében azt a látszatot kelti, mintha a két kúriai döntés ellentétes lenne az elvi tétellel, ami pedig nem igaz.

[62] A támadott végzések tartalma a Határozat rendelkező részének 1. pontjával egyezően az, hogy a felmerült konkrét jogkérdésben a Kúriának van gyakorlata, amely ráadásul egységes, így a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulata nem indokolja a befogadást. Mindebből következik, hogy nem áll fenn jogegységi helyzet, így a Bszi. 40. § (1) bekezdése szerint jogegységi határozat meghozatalát mellőző végzést kellett volna hozni.

[63] A Határozat [32], [33] bekezdése hibás érvelést tartalmaz, [35] bekezdése pedig ellentétes a rendelkező rész 2. pontjában a tanács tagjai által elfogadott állásponttal.

Budapest, 2023. július 6.

Dr. Tóth Kincső s. k.,
bíró

Dr. Márton Gizella bíró többségi határozattól eltérő álláspontja

[64] Az előzetes döntéshozatali indítvánnyal érintett Kfv.37.162/2023/2. és Kfv.37.172/2023/2. végzések a [13] bekezdésekben bemutatták a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja szerinti befogadás vizsgálatához, hogy a Kúriának az adott ügyekben alkalmazandó, a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.) 17/A. § (1) bekezdés *a)* pontja, és (2) bekezdése szerinti kivételes méltánylást érdemlő körülmény fogalmának értelmezése körében a kúriai gyakorlat egységes. A végzések [14] bekezdései azt tartalmazzák, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontra alapított befogadás körében a Kúriának azt kell vizsgálnia, hogy a „támadott jogerős ítélet felvet-e olyan elvi jogkérdést, amelyben a Kúria még nem foglalt állást, vagy a Kúria joggyakorlata egységes-e, nem pedig azt, hogy a támadott jogerős ítélet mennyiben van összhangban az elsőfokú bíróság más ítéleteivel. Erre figyelemmel a felperes által hivatkozott, az elsőfokú bíróság más tanácsai által más egyedi ügyekben hozott ítéleteknek a felülvizsgálati kérelem befogadása szempontjából jogi relevanciájuk nem volt.”

[65] A Jpe.IV.60.024/2023. ügyben véglegesített határozat 1. pontja úgy fogalmaz, hogy „A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontjának első fordulata alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében a felülvizsgálati kérelem befogadására – általánosságban – akkor kerülhet sor, ha a jogerős ítélet olyan elvi jelentőségű jogkérdést vet fel, amellyel kapcsolatban a Kúria még nem foglalt állást, feltéve, hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn.”

[66] A Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja konjunktív feltételeket fogalmaz meg, kíván meg a befogadáshoz. Ennek a befogadási oknak az alkalmazását tekintve álláspontom szerint nem volt jogegységi helyzet: e pont [az *a)* pont *aa)* alpont első fordulata] alkalmazásának az előfeltétele – azaz az, hogy a jogkérdésben Kúria még nem foglalt állást – az adott ügyekben nem állt fenn. Az érintett határozatok [13] bekezdései éppen azt mutatták be, hogy a kúriai gyakorlat egységes, azaz a Kúria az adott jogkérdésben már állást foglalt. Ha a konjunktív feltételek közül az előfeltétel nem áll fenn, már nem vizsgálandó az a további feltétel, hogy hogy a jogértelmezést igénylő elvi jelentőségű jogkérdésben a bírói gyakorlat nem egységes, vagy a joggyakorlattól eltérő bírói döntés megismétlődésének, ezáltal a jogegység megbomlásának a veszélye áll fenn. Ennek az értelmezésnek felel meg az a [14] bekezdésekben írt az a megállapítás, hogy „nem azt kell vizsgálni, hogy a támadott jogerős ítélet mennyiben van összhangban az elsőfokú bíróság más ítéleteivel”.

[67] A [14] bekezdésekben megfogalmazott jogértelmezés ezért nem tér el a Jpe.IV.60.024/2023. ügyben véglegesített határozat 1. pontjában megfogalmazott értelmezéstől, amelynek tartalmát a Jpe. határozat [8] bekezdése félreértve, tévesen idézi. E téves értelmezés folytán hozott döntést a Jogegységi Panasz Tanács olyan kérdésben, amelyben a döntéshozatal nem volt indokolt. Az érintett kúriai határozatok nem azt mondták ki, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja első fordulata esetében azt kellene vizsgálni, hogy a kúriai joggyakorlat nem egységes, hanem azt, hogy a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében azt kell vizsgálni, hogy a felvetett jogkérdésben állást foglalt-e már a Kúria (mert, ha még nem foglalt állást, akkor jöhet szóba a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja első fordulata és a további konjunktív feltétel vizsgálata), illetve azt, hogy a Kúria joggyakorlata egységes-e (azaz, ha van kúriai joggyakorlat, akkor már a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja első fordulatának alkalmazásához az előfeltétel hiányzik).

[68] A Kúria egységes joggyakorlatával szemben esetlegesen széttartó elsőfokú bírósági gyakorlat esetében a befogadásnak nem a Kp. 118. § (1) bekezdés *a)* pont *aa)* alpontja szerint lehet helye, hanem esetlegesen a Kp. 118. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján, ha kúriai határozatokkal való ellentétes döntés hozatala, mint feltétel fennáll.

[69] Dr. Tóth Kincső többségi határozattól eltérő álláspontjával egyetértek.

Budapest, 2023. július 8.

Dr. Márton Gizella s.k.,
bíró

TARTALOMJEGYZÉK

7/2023. Jogegységi határozat (Jpe.IV.60.024/2023/10.) 1
a felülvizsgálati kérelemnek a joggyakorlat egységének biztosítása érdekében való befogadásáról 1
Indokolás 1
I. 1
II. 1
III. 2
IV. 3
V. 4
VI. 4
VII. 7
Dr. Tóth Kincső bíró többségi határozattól eltérő álláspontja 7
I. 8
II. 9
Dr. Márton Gizella bíró többségi határozattól eltérő álláspontja 11